Zwolle

Raadsvoorstel

Datum	22 september 2025
Onderwerp	Rekenkamerrapport "Huishoudens geholpen", onderzoek naar de Zwolse inkomensregelingen voor bestaanszekerheid
Versienummer	1

Samenvatting
Inkomensbeleid en de (her)verdeling van welvaart zijn verantwoordelijkheden voor het Rijk. In Zwolle zijn diverse regelingen die aanvullend zijn op het rijksbeleid. Veel huishoudens die recht hebben op deze regelingen maken hier gebruik van, maar dit geldt niet voor ieder huishouden. Landelijk verschuift de aandacht van ‘meedoen in de samenleving’ meer naar ‘bestaanszekerheid’. Bij bestaanszekerheid staat ‘grip op het eigen leven’ centraal. Zwolle wil in dit kader overgaan tot versimpeling en harmonisatie van regelingen met als doel een groter bereik van de regelingen. De rekenkamer stelt vast dat inwoners die gebruik maken van de regelingen in de regel positief zijn over de hulp die zij van de gemeente ontvangen. Daarnaast zijn er diverse pilots uitgevoerd of gestart om de regelingen bekend te maken en aanvragen te vereenvoudigen. Tegelijkertijd concludeert de rekenkamer dat het proces rondom de inkomensregelingen soepeler en toegankelijker kan. In het rapport wordt hiervoor een aantal aanbevelingen gedaan. Aan de gemeenteraad wordt voorgesteld deze aanbevelingen over te nemen.

Financiële gevolgen

Betreft doel	2.1.3 Inkomensondersteuning
Begroting wijzigen	Nee
Budgetnummer	-

Bijlagen
1. Rekenkamer Zwolle - Eindrapport 'Huishoudens geholpen - onderzoek naar Zwolse inkomensregelingen'

Openbaarheid
☒ Openbaar
☐ Geheim

Datum 22 september 2025

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. Kennis te nemen van het rekenkamerrapport "Huishoudens geholpen: onderzoek naar Zwolse inkomensregelingen voor bestaanszekerheid" en de aanbevelingen in het rapport over te nemen:
    a. Zet in op het invoeren van servicegesprekken om zo te kunnen inspelen op specifieke hulpvragen en gerichter te kunnen werken aan lange termijn oplossingen (en laat dit niet afhangen van het te behalen efficiency met andere maatregelen).
    b. Heb bij de voorgenomen verbetering van de website oog voor versimpeling in zowel inrichting als taalgebruik en verwijs op de website actief naar externe hulporganisaties, zoals de Voedselbank.
    c. Zet in op versoepeling van het aanvraagproces en laat dit niet (alleen) afhangen van samenvoegingen van regelingen in de toekomst. Overweeg bijvoorbeeld de integrale werkwijze uit de pilot ‘Innovatielab’ als standaardwerkwijze toe te passen. Deze benadering kan vertraging voorkomen en zorgt voor meer mogelijkheden tot maatwerk en hogere effectiviteit.
    d. Zorg voor betere afstemming tussen de beleidswereld en de uitvoeringswereld om zo de effecten van de regelingen beter (tussentijds) te kunnen monitoren en te kunnen bijsturen.
    e. Ontwikkel een structurele manier van monitoring op uitvoeringsniveau van bereik en effecten van de inkomensondersteunende regelingen, bijvoorbeeld door standaard evaluatie- of nazorggesprekken. Hierdoor krijgen uitvoerende medewerkers inzicht in het effect van hun handelen en kunnen zij waar nodig adviseren over bijsturing.
    f. Maak met maatschappelijke partners niet alleen afspraken op basis van uitgevoerde activiteiten, maar ook op basis van bereikte effecten.
    g. Werk in toekomstige voorstellen scenario’s uit die inzichtelijk maken hoe keuzes doorwerken en geef daarbij inzicht in zowel de financiële effecten als de mogelijke maatschappelijke baten en te vermijden kosten in de toekomst.
2. Het college van burgemeester en wethouders opdracht te geven om uitvoering te geven aan de aanbevelingen.

Datum 22 september 2025

Inleiding
Inkomensbeleid en de (her)verdeling van welvaart zijn verantwoordelijkheden voor het Rijk. In Zwolle zijn diverse regelingen die aanvullend zijn op het rijksbeleid. Veel huishoudens die recht hebben op deze regelingen maken hier gebruik van, maar dit geldt niet voor ieder huishouden. Landelijk verschuift de aandacht van ‘meedoen in de samenleving’ meer naar ‘bestaanszekerheid’. Bij bestaanszekerheid staat ‘grip op het eigen leven’ centraal. Zwolle wil in dit kader overgaan tot versimpeling en harmonisatie van regelingen met als doel een groter bereik van de regelingen. Tegen deze achtergronden heeft de rekenkamer onderzoek gedaan naar de mate waarin de huidige regelingen en de huidige beleidsuitvoering bijdragen aan verbetering van de ‘grip’ en bestaanszekerheid van huishoudens in Zwolle. Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van de volgende onderzoeksvraag: In hoeverre lukt het de gemeente Zwolle om met de huidige regelingen de Zwolse huishoudens waarvoor de bestaanszekerheid onder druk staat te bereiken en zorgen de regelingen voor verbetering van de bestaanszekerheid van deze huishoudens?

Op 26 mei 2025 heeft de voorzitter van de rekenkamer het rapport “Huishoudens geholpen” aangeboden aan de gemeenteraad. Op 22 september 2025 vond vervolgens het raadsdebat plaats. Aan de raad wordt voorgesteld een besluit te nemen over de opvolging van de aanbevelingen.

Kader
Niet van toepassing.

Beoogd effect
Met dit besluit geeft de raad aan hoe opvolging en uitvoering wordt gegeven aan de aanbevelingen die de rekenkamer doet in het rapport "Huishoudens geholpen".

Argumenten
1.1 Het rapport geeft inzicht in de mate waarin de gemeente Zwolle met de huidige inkomensregelingen de Zwolse huishoudens waarvoor de bestaanszekerheid onder druk staat bereikt.
Uit het rapport blijkt dat het gebruik van de meeste inkomensregelingen is toegenomen, maar dat alsnog een groot deel van de huishoudens niet wordt bereikt. De toename volgt uit het vereenvoudigen van de regelingen en het verhogen van de inkomensgrenzen waardoor de groep huishoudens die er een beroep op kan doen toeneemt.

1.2 De rekenkamer stelt vast dat de regelingen zorgen voor het wegnemen van de grootste financiële stress, maar onderliggende structurele problemen op het gebied van bestaanszekerheid niet altijd worden opgelost.
De hulp die met de inkomensregelingen wordt geboden, heeft in de eerste plaats een financieel effect. Inwoners kunnen hierdoor maandelijkse vaste lasten betalen, schulden aflossen en bijv. schoolspullen betalen. De geboden hulp sluit hiermee aan bij de behoefte van de huishoudens. De regelingen komen niet altijd tegemoet aan specifieke hulpvragen. Inwoners ervaren weinig maatwerk en weinig tot geen (na)zorg vanuit de gemeente. Daarnaast laat het rapport zien dat de dienstverlening door veel inwoners als een ingewikkeld administratief proces wordt ervaren.

1.3 De aanbevelingen kunnen bijdragen aan een doelmatigere en doeltreffendere uitvoering van het bestaanszekerheidbeleid.

De rekenkamer adviseert om de integrale werkwijze uit de pilot ‘Innovatielab’ als standaardwerkwijze toe te passen. Deze benadering kan vertraging voorkomen en zorgt voor meer mogelijkheden tot maatwerk en hogere effectiviteit. Ook kunnen betere afstemming tussen de beleidswereld en de uitvoeringswereld en de ontwikkeling van een structurele manier van monitoring op uitvoeringsniveau inzicht geven in het effect van handelen van medewerkers en zo nodig zorgen voor betere bijsturing.

1.4 De aanbevelingen kunnen bijdragen aan betere grip op het proces door de raad.

De raad heeft niet altijd goed inzicht in het niet-bereik. Daarnaast is niet altijd duidelijk aan welke knoppen de raad kan draaien om het bereik te vergroten, met inzicht in de financiële en maatschappelijke gevolgen hiervan. Scenario’s over hoe keuzes doorwerken met daarbij inzicht in zowel de financiële effecten als de mogelijke maatschappelijke baten en te vermijden kosten kan dit inzicht vergroten.

2.1 Het is aan het college om opvolging en uitvoering te geven aan de aanbevelingen.

Met dit beslispunt wordt de opvolging van de aanbevelingen geformaliseerd.

Alternatieve mogelijkheden

De raad kan besluiten één of meer aanbevelingen niet over te nemen.

Maatschappelijk draagvlak & participatie

Niet van toepassing.

Communicatie

Bij publicatie van het rapport in 2025 heeft de rekenkamer een persbericht verspreid. Het besluit van de raad geeft geen aanleiding voor nadere communicatie over het onderzoek.

Financiën

Dit voorstel heeft geen financiële consequenties.

Risico’s

Niet van toepassing.

Vervolg

Het college geeft opvolging en uitvoering aan de aanbevelingen.

Openbaarheid

Dit raadsvoorstel en de bijlage zijn openbaar.